

**VII-ий ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(За підтримки Вінницької міської ради)**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ**

**VII-th ALL-UKRAINIAN CONGRESS OF ECOLOGISTS
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION
Congress Proceedings**

**УКРАЇНА, ВІННИЦЯ, ВНТУ
UKRAINE, VINNYTSIA, VNTU
25–27 вересня, 2019**

***VII-й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
(Екологія / Ecology – 2019)***

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

***VII ALL-UKRAINIAN CONGRESS OF ECOLOGISTS
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION***

Congress Proceedings

**Україна, Вінниця
25–27 вересня, 2019**

УДК 504+502

З–41

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Відповідальний за випуск **В. Г. Петрук**

Рецензенти: **Клименко М. О.**, доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Адаменко О.М., доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки СРСР

З–41 VII-й ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД ЕКОЛОГІВ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ (Екологія/Ecology–2019), 25–27 вересня, 2019 [Електронне мережне наукове видання] : збірник наукових праць. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 206 с. – 6 Мб

ISBN 978-966-641-772-8 (PDF)

Збірник містить наукові праці VII-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю за такими основними напрямками: техногенно-екологічна безпека України і прогнозування ризиків у природокористуванні; моніторинг довкілля та сучасні геоінформаційні системи і технології; альтернативні (відновлювальні) джерела енергії; прилади та методи контролю речовин, матеріалів, виробів і навколишнього середовища; хімія довкілля та екотоксикологія; проблеми радіоекології та агроекології і шляхи їх вирішення; екологія людини та екотрофологія; екологічні, економічні та соціальні проблеми сталого розвитку; проблеми екологічної освіти і науки, виховання та культури.

УДК 504+502

ISBN 978-966-641-772-8 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет, укладання, оформлення, 2019

УДК 658.567

Трач І.А., Кравець Н.М., Кватернюк С. М., Томчук М.А. (Україна, Вінниця)

ДОСЛІДЖЕННЯ ТОКСИЧНОСТІ ВІДПРАЦЬОВАНИХ БАТАРЕЙОК НА ЦИБУЛІ РІПЧАСТІЙ (ALLIUM SERA)

Для проведення дослідження використано відпрацьовані батарейки. У звичайному стані та пошкоджені, штатив з пробірками, криничну воду, насіння цибулі ріпчастої *Allium sera*. Для нашого дослідження було використано такі марки батарейок як SONY, НАША СИЛА, Kodak, DURACELL, DMEGC.

Метою дослідження було проаналізувати як токсичні відпрацьованих батарейок впливають на ріст кореневища цибулі звичайної *Allium sera*. Обрана нами методика оцінки впливу токсичності батарейок дозволяє спостерігати, як корінь цибулини розвивається. У пробірки та станани з криничною водою занурюємо батарейки: SONY, НАША СИЛА, Kodak, DURACELL, DMEGC та 2 контрольні (рис.1).

Рисунок 1 – Досліджені зразки батарейок SONY, НАША СИЛА, Kodak, DURACELL, DMEGC та 2 контрольні

Для здійснення морфологічної оцінки стану проростків використовували насіння рослин, що не ростуть на забрудненій території і не адаптовані до забруднювачів. Токсичність зразків відпрацьованих батарейок визначено вимірюванням стримування приросту кореневої системи. Як контроль використали відстояну протягом доби криничну воду. Для кожного варіанту досліду відбирали по 2 цибулини цибулі ріпчастої *Allium sera* діаметром 1,5 см та 6 см (для проведення дослідження на барарейках розміром «D»). Цибулини по одній розміщували на верхівку пробірок, щоб денце торкалось рідини в пробірці. Під час досліду контролювали ріст кореневища в цибулинах та фіксували зміни зранку та ввечері, також контролювали рівень води у досліджуваних зразках, при потребі додавали криничну воду.

Після того, як було розпочато біотестування кореневище цибулин почало проростати. Так як кореневище цибулі вирощували на звичайних відпрацьованих батарейках і пошкоджених відпрацьованих батарейках стан кореневища мав гірший вигляд і погано розвивалось в порівнянні з контрольним зразком.

Через добу кореневище цибулин почало проростати, в пробірках з батарейками DURACELL кореневище почало рости інтенсивніше ніж в інших, це можна пояснити тим, що оболонка батарейки була міцнішою за інші батарейки використані у досліді. Пошкодити оболонку інших батарейок було менш складно в порівнянні з маркою DURACELL. Наприклад, марка батарейок НАША СИЛА та Kodak мали тонку оболонку і зруйнувати її можливо не прикладаючи зусиль.

Існує метод, який використовується для біотестування впливу відпрацьованих батарейок на цибулі звичайній *Allium sera*, цей метод полягає у аналізі структурно-метаболических порушень на рослинних об'єктах. Для контролю за структурно-метаболическим станом клітини використовують показник тривалості мацерації корінців цибулини *Allium sera*.

Біотест забезпечує швидку процедуру виявлення хімічних та інших забруднюючих агентів, які можуть представляти екологічний ризик.

Таблиця 1 – Результату біотестування цибулі ріпчастої Allium сера протягом 4 діб

Варіант	Довжина кореневища, см				Довжина корінців % щодо контролю
	1день	2день	3день	4день	
Контроль 1	0,2	0,7	1,7	2,3	100
НАША СИЛА	0,1	0,5	1,2	2,0	86,9
НАША СИЛА(пошкоджена)	0,1	0,6	0,8	1,1	47,8
Kodak	0,1	0,2	0,6	1,1	47,8
Kodak(пошкоджена)	0,1	0,3	0,4	0,4	17,3
DURACELL	0	0,1	0,6	1,6	69,5
DURACELL(пошкоджена)	0,1	0,3	1,5	3,5	152
DMEGC	0,1	0,3	1,4	2,0	86,9
DMEGC(пошкоджена)	0,2	0,7	1	1,6	69,5
Контроль 2	0,2	0,8	1,4	1,6	100
SONY	0,2	0,8	1,1	1,1	68,7
SONY(пошкоджена)	0	0,2	0,2	0,2	12,5

Стимування кореневого приросту є найбільш чутливим параметром, а несприятливі структурно-метаболичні порушення забезпечують виявлення можливої токсичності. Перевагою методу є легкість зберігання та догляду тестових Allium сера, широка поширеність і доступність, високочутливість та відтворюваність. Тому для дослідження токсичності відпрацьованих батарейок було обрано саме цей метод.

На основі отриманих даних в ході експерименту, розрахували індекс токсичності для варіантів досліді (рис.2).

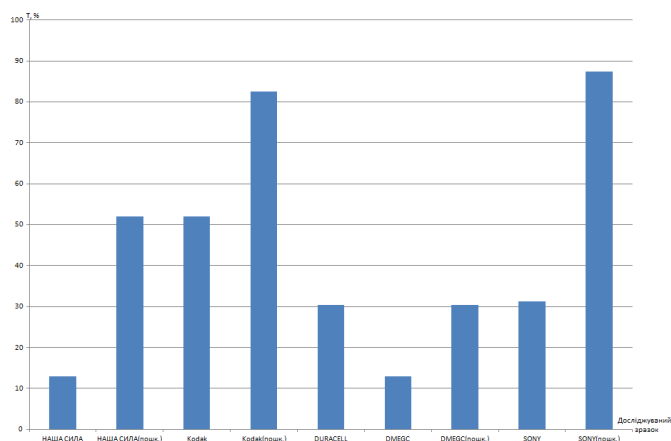

Рисунок 2 –Індекс токсичності досліджуваних зразків

Отже, найбільш небезпечними для довкілля є батарейки марки SONY та пальчикові батарейки марки Kodak.